

על
הפרשה
ועניני
דיומא

זהר הקדוש מתוך מדבש עם פרוש

הל"כ יב - פרשת בהעלותך		
מתוך מדבש	וילנא	יום
תל"א-תל"ז	קב"ב ע"ב	ראשון
תל"ז-תמ"ג	קב"ב ע"א	שני
תמ"ג-תמ"ח	קב"ב ע"ב	שלישי
תמ"ח-תנ"ה	ק"ע"א	רביעי
תנ"ה-תס"א	ק"ע"ב	חמישי
תס"א-תס"ט	קנ"א ע"א	שישי
תס"ט-תע"ה	קנ"א ע"ב	שבת

לישמועת שיעורי עמוד היומי
- בלישה"ק ובאדיש -
03.617.11.40

עלון מס' 267 | פרשת וארא תשפ"ד

יו"ל בעזהשי"ת ע"י מרכז "מתוך מדבש" ת.ד. 5315 ירושלים

לאחר שמתחזק בעבודת ה', יוכל לשים בו בטחוננו

וידבר אלהי"ם אל משה ויאמר אליו אני יהו"ה, וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שד"י וגו', רבי אבא פתח, (ישעיה כו ד) בטחו ביהו"ה עדי עד, פי בי"ה יהו"ה צור עולמים, בטחו ביהו"ה [וכו'].

דבר אחר, בטחו ביהו"ה עדי עד, כל יומי דבר נש בעי לאתתקפא ביה בקדשא בריך הוא, ומאן דשוי ביה בטחוניה ותוקפיה פדקא יאות, לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא.

המתחזק ונשען בשם הוי"ה, מסיר המחצות המבדילות, ומתקיים בעולם

דכל מאן דשוי תוקפיה בשמא קדישא, אתקיים בעלמא, מאי טעמא, בגין דעלמא בשמיה

מתוך מדבש

לאחר שמתחזק בעבודת ה', יוכל לשים בו בטחוננו

וידבר אלהי"ם אל משה ויאמר אליו אני יהו"ה, וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שד"י וגו', כדי לפרש פסוק זה רבי אבא פתח הקדים לפרש מה שכתוב בטחו ביהו"ה עדי עד, פי בי"ה יהו"ה צור עולמים פרוש הפשוט, בטחו בה' לעולם כל מי חייכם, פי בו תברך תלוי חזק שני עולמים העולם הזה והעולם הבא, ולפי שהכל תלוי בהקדוש ברוך הוא לכן ודאי ראוי לבטוח בו, (מנחות). ומפרש מה שכתוב בטחו ביהו"ה רצה לומר כי כל בני עלמא בעיין לאתתקפא ביה בקדשא בריך הוא כל בני העולם צריכים להתחזק בהקדוש ברוך הוא לעבדו ולקיים מצותיו, ולמהו רחצנו דלהון ביה ולהיות בטחונם בו שזמין להם כל צרכיהם, פי לאחר שהאדם מתחזק בעבודתו יתברך יכול לשים בטחוננו בו [וכו'].

דבר אחר פרוש אחר על הפסוק בטחו ביהו"ה עדי עד, כאן מפרש מלות עדי עד כפשוטו, דהיינו כל

יומיו דבר נש בעי לאתתקפא ביה בקדשא בריך הוא כל מי חיינו של אדם צריך להתחזק בהקדוש ברוך הוא, ורצונו לומר גם כיום צרה ותוכחה אל תיבאש מן הרחמים, ומאן דשוי ביה בטחוניה ותוקפיה פדקא יאות ומי ששם בטחוננו וחקו בהקדוש ברוך הוא כראוי, רצונו לומר שלא יהיה בוטח בה' רק בפיו, ובעת צרה יפר דברו, אלא ישליך כל יתבו על ה' בכל עת, בין בעת המצר ובין בעת המרחב, הבוטח הזה לא תבואהו רעה אם לא מאת בוראו לטובתו לנקיון צונותיו, לכן לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא לא יכולים להרע לו ולהזיקו כל בני העולם. (דף כב ע"א, ובכיאורינו כרך ה עמ' רכ-רכג)

המתחזק ונשען בשם הוי"ה, מסיר המחצות המבדילות, ומתקיים בעולם

ואמר עוד דכל מאן דשוי תוקפיה בשמא קדישא, אתקיים בעלמא שכל מי ששם חזקו בשם הקדוש הוי"ה שהוא משען העולם יש לו קיום בעולם לפי שסומך על משען העולם, מאי טעמא ומפרש הטעם ואמר בגין

קדישא אתקיים, הָדָא הוּא דְכְתִיב כִּי בִי"ה יְהו"ה (דף כב ע"ב) צור עולמים.

צִייר עֲלֵמִין, דְּהָא בְתָרִין אַתְוּוֹן אַתְבְּרוּן עֲלֵמִין, עֲלֵמָא דִּין וְעֲלֵמָא דְאַתִּי, עֲלֵמָא דָּא בְּדִינָא אַתְבְּרִי, וְעַל דִּינָא קִימָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית א א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דִּיתְנַהֲגוּן בְּנֵי נֶשָׂא בְּדִינָא, וְלֹא יִפְקוּן מֵאֲוֹרְחָא לְבָר. תָּא חֲזִי, כְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, גְּזִירַת דִּינָא דְקִימָא עֲלֵיהּ [וכו'].

הַחֲמֵר שְׂבָאָדָם נִתְקַן לְהִיּוֹתוֹ נִבְרָא בְּצוּרָה עֲלִיוֹנָה

וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּא"ל שְׂד"י, וְשָׁמִי יְהו"ה לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם, רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח (תהלים לב ב) אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב יְהו"ה לוֹ עֶז וְגו', כִּמְהָ אֵינֻן בְּנֵי נֶשָׂא אֲטִימִין, דְּלֹא יִדְעִין וְלֹא מְסַתְּפְלִין עַל מַה קִּימִין בְּעֲלֵמָא, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא כַּד בְּרָא עֲלֵמָא, עֶבֶד לִיהּ לְבָר נֶשׁ בְּדִיוקְנָא דִּילֵיהּ, וְאַתְקִין לִיהּ בְּתַקוּנוֹי, בְּגִין דִּישְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא וַיִּתֵּף בְּאוֹרְחוֹי.

מתוק מדבש

הַחֲמֵר שְׂבָאָדָם נִתְקַן לְהִיּוֹתוֹ נִבְרָא בְּצוּרָה עֲלִיוֹנָה

וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּא"ל שְׂד"י וְשָׁמִי יְהו"ה לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם, כְּדִי לְפָרֵשׁ פְּסוּק וְהָ, רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח לְפָרֵשׁ מַה שְּׂכַתוֹב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב יְהו"ה לוֹ עֶז וְגו' (פְּסוּק וְהָ מְבַאֵר בְּדָף כד עמוד ב פְּסוּק הַמְּאָמֵר). וְהַקְדִּים וְאָמַר כִּמְהָ אֵינֻן בְּנֵי נֶשָׂא אֲטִימִין עַד כִּמְהָ בְּנֵי אָדָם אֲטוּמִים בְּשִׁכְלָם, דְּלֹא יִדְעִין וְלֹא מְסַתְּפְלִין עַל מַה קִּימִין בְּעֲלֵמָא שְׁלֵא יוֹדְעִים וְלֹא מְתַבּוֹנְנִים עַל מַה הֵם קְיָמִים בְּעוֹלָם, רְצוּנוֹ לומר אֵינִים יוֹדְעִים הַרְפַּכְתּוּ גּוֹפִים וְחַמְרִים, כִּי הָאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם שְׁהֵם אֵשׁ רֵיחַ מִים עֶפֶר אֵינִים פְּיִסוּדוֹת שֶׁל שְׂאָר בְּעַלֵי חַיִּים, וְאֵלוֹ הֵיוּ יוֹדְעִים שְׂרֵשׁ אֲרַבְעָה יְסוּדִים הֵיוּ מְזַכְכִּים אֶת עֲצָמָם לְפָנֵי בּוֹרְאֵם, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא כַּד בְּרָא עֲלֵמָא כִּי בְּשִׁהְקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא בְּרָא אֶת הָעוֹלָם הֵנָּה אַחַר הַשְּׁתַלְשֻׁלוֹת הַרְבֵּה מְדַרְגוֹת, בְּסוּף פְּלִים עֶבֶד לִיהּ לְבָר נֶשׁ בְּדִיוקְנָא דִּילֵיהּ עֲשָׂה אֶת הָאָדָם בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים, וְכִמּוֹ שִׁהְקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא יַחֲדֵי בְּעֲלִיוֹנִים נִבְדֵּל מִכָּל נִמְצָא לְמַעְלָה, כֵּן הָאָדָם יַחֲדֵי בְּתַתְּחוֹנִים נִבְדֵּל מִכָּל נִמְצָא לְמַטָּה, לְפִי שְׂאִין לוֹ יַחַס עִם שׁוֹם נִבְרָא, וְעַל יְדֵי הָאָדָם חֲזוֹר וְקָשֶׁר הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא אֶת סוּף כָּל הַנִּמְצָאִים בְּהַרְאָשׁ, וְעוֹד וְאַתְקִין לִיהּ בְּתַקוּנוֹי וְהַתְקִין אוֹתוֹ בְּתַקוּנוֹי, כִּי חֲמֵרוֹ נִתְקַן לְהִיּוֹתוֹ נִבְרָא בְּצוּרָה עֲלִיוֹנָה כּוֹלָל כָּל הַסְּפִירוֹת, בְּגִין דִּישְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא וַיִּתֵּף בְּאוֹרְחוֹי וְתַכְלִית כָּל בְּרִיאָתוֹ הִתְהַדְּפֵי שְׂעֵסֶק בְּתוֹרָה וַיִּלְף בְּדַרְכֵי וַיִּתְבַּרְךָ. (דף כג ע"ב, ובביאורינו כרך ה עמ' רמ)

דְּעֲלֵמָא בְּשָׁמִיָּה קְדִישָׁא אַתְקִיָּים לְפִי שְׁכַל הָעוֹלָם מְתַקִּים בְּשֵׁם הַקְדוּשׁ הוִי"ה, נִמְצָא שְׂאִין הָעוֹלָם אֲמַצְעֵי בֵּינוּ לְבֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא אֶלֶּא סוּמְף עֲלִיו בְּעֲצָמוֹ, וְכִזָּה הוּא שׁוּה לְכָל הָעוֹלָם שְׁשִׁנִּיהֶם מְשַׁעֲנִים בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא, הָדָא הוּא דְכְתִיב כִּי בִי"ה יְהו"ה (דף כב ע"ב) צור עולמים פְּרוּשׁ שְׁהַרִי הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא הוּא צוֹר וְחֲזַק הָעוֹלָם, וְכִשְׁנִשְׁעֵן וְבוֹטַח עֲלִיו וְדַאי יִתְקִים בְּעוֹלָם.

וְעַתָּה מְפָרֵשׁ הַפְּסוּק בְּאִפְן אַחַר, וְאָמַר כִּי צוֹר עוֹלָמִים פְּרוּשׁוֹ צִייר עֲלֵמִין צִיר אֶת שְׁנֵי עוֹלָמוֹת דְּהָא בְּתָרִין אַתְוּוֹן אַתְבְּרוּן עֲלֵמִין עֲלֵמָא דִּין וְעֲלֵמָא דְאַתִּי כִּי בְּשָׁתִי אוֹתִיּוֹת י"ה נִבְרָאוּ שְׁנֵי עוֹלָמוֹת, עוֹלָם הֵנָּה וְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵמָא דָּא בְּדִינָא אַתְבְּרִי וְעַל דִּינָא קִימָא הָעוֹלָם הֵנָּה נִבְרָא בְּדִין וְעוֹמֵד וְקָיָם עַל הַדִּין הָדָא הוּא דְכְתִיב בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים שְׁהוּא שֵׁם שֶׁל מַדַּת הַדִּין, וְהִינֵנוּ בְּה' דְּמַלְכוּת, מֵאֵי טַעְמָא נִבְרָא עוֹלָם הֵנָּה בְּדִין, בְּגִין דִּיתְנַהֲגוּן בְּנֵי נֶשָׂא בְּדִינָא כְּדִי שִׁיתְנַהֲגוּ בְּנֵי אָדָם עַל פִּי הַדִּין, וְלֹא יִפְקוּן מֵאֲוֹרְחָא לְבָר וְלֹא יִצְאוּ מִן דְּרָף הַתּוֹרָה לְחוּץ, לְכֵן הַדִּין הוּא צְרָף הָעוֹלָם. תָּא חֲזִי בֵּא וְרָאָה אִיף שְׁהָעוֹלָם מִתְנַהֵג בְּדִין, שְׁהַרִי כְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה דְּכָר עִמּוֹ בְּשֵׁם אֱלֹהִים, גְּזִירַת דִּינָא דְקִימָא עֲלֵיהּ שְׁהוּא גְּזִירַת דִּין הַמַּלְכוּת שְׁהִתְהַדְּפָה מִתּוֹחָה כְּנִגְדוֹ עַל שְׂאֵמֵר לְמָה הִרְעַתָּה. (דף כב ע"א-ע"ב, ובביאורינו כרך ה עמ' רכד)

ה' יתברך הזחיר למשה ואהרן, על כבודם של ישראל

וידבר יהו"ה אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים, רבי יוסי אמר, אל בני ישראל, לדברא לון בנחת פדקא חזי, (דף כו ע"ב) ואל פרעה, לאנהגא ביה יקר ואוקמוה.

אמר רבי ייסא, אמאי סמיך הכא אלה ראשי בית אבותם, אלא אמר ליה קדשא בריך הוא, דברו לון לבני ישראל בנחת, דאף על גב דאינון יתבי בפולחנא קשיא, מלכין בני מלכין אינון, ובגין כך פתיב אלה ראשי בית אבותם, אלין דאת חמי רישי בית אבהן אינון. אמר רבי חייא, דכלהו לא שקרו נימוסיהון, ולא אתערבו בעמא אחרא, אלין אינון דקיימו בדוכתייהו קדישא, ולא שקרו לאתערבא בהו במצראי.

אמר רבי אחא, בגין לאיתתאה למשה ולאהרן, דאינון אתחזון לאפקא להו לישראל, ולמלא לפרעה ולרדאה ליה בחוטרא, בגין דבכל רישיהון דישראל לא אשתכח פותייהו.

בזכות פינחם נתקומו במה אלפים ורבות מישראל

תא חזי, ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס, אלה

מתוק מדבש

אבותיהם, ולא שנו את שמם ולשונם ולבושם ולא היו פרוצים בעריות, ולא אתערבו בעמא אחרא ושמו את ברייתם ולא נתערבו בעם אחר רצונו לומר לא התחתנו עמם, אלין אינון דקיימו בדוכתייהו קדישא ולא שקרו לאתערבא בהו במצראי אלו הם שעמדו במקום שרש קדשת משפחתם, ומכל שכן שלא שקרו בביתם להתערב בהמצרים לקחת נשים מהם, פי ראשי אבות של כל משפחה ומשפחה היו משגיחים ושומרים על משפחתם, כי הראש היה חשוב ושליט ומתעלה על משפחתו בכבוד.

אמר רבי אחא הטעם שהסמיך לכאן הפרשה של אלה ראשי בית אבותם, בגין לאיתתאה למשה ולאהרן כדי להביא את יחוסם של משה ואהרן, ולהראות דאינון אתחזון לאפקא להו לישראל שהם ראויים להוציא את ישראל ממצרים, ולמלא לפרעה ולרדאה ליה בחוטרא ולדבר אל פרעה ולרדותו במקל, בגין דבכל רישיהון דישראל לא אשתכח פותייהו לפי שבכל ראשי ישראל לא היה נמצא צדיקים כמותם.

(דף כו ע"א-ע"ב, ובבאורינו כרך ה עמ' רעא-ערב)

בזכות פינחם נתקומו במה אלפים ורבות מישראל

תא חזי בא וראה דכתיב ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה, ותלד לו את פינחס,

ה' יתברך הזחיר למשה ואהרן, על כבודם של ישראל

וידבר יהו"ה אל משה ואל אהרן, ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים, רבי יוסי אמר מה שכתוב אל בני ישראל רצונו לומר לדברא לון בנחת פדקא חזי שצוה הקדוש ברוך הוא למשה ואהרן להנהיג את ישראל בנחת כראוי להיות לפי שהם בני מלכים, (דף כו ע"ב) ואל פרעה פרושו לאנהגא ביה יקר ואוקמוה לנהוג בו כבוד מלכות כמו שפרשו חכמינו זכרונם לברכה במדרש (טמות רפ"ה פנ"ה ז ט).

אמר רבי ייסא שאל אמאי סמיך הכא למה הסמיך הכתוב כאן אלה ראשי בית אבותם, ואמר (ה"ג ד"ק) אלא אמר לון קדשא בריך הוא אלא אמר להם הקדוש ברוך הוא דברו לון לבני ישראל בנחת הנהיגו את בני ישראל בנחת, דאף על גב דאינון יתבי בפולחנא קשיא שאף על פי שהם יושבים בעבודה קשה, מלכין בני מלכין אינון מלכים ובני מלכים הם, ובגין כך פתיב אלה ראשי בית אבותם פרוש אלין דאת חמי רישי בית אבהן אינון אלו שאתה רואה ראשי בתי אבות הם, דהיינו נכבדים ובני מלכים.

אמר רבי חייא לאו דוקא הראשים, אלא דכלהו לא שקרו נימוסיהון שכל ישראל לא מעלו במנהגי

ראשי אבות הלויים, וכי אלה ראשי, והא הוא בלחודוי הוה, אלא בגין דפינחס קיים כמה אלפין ורבון מישראל, והוא קיים לראשי אבהן, כתיב ביה אלה.

תו ותלד לו את פינחס, אלה ראשי, אובדא דרישי דליואי אשתכח ביה, ומה דאינון גרעו ואתוקדו, הוא אשלים ורווח כהונתא דילהון, ושריא ביה טסטוקא דתרווייהו, אובדא דרישי דליואי אשתכח ביה, ומאן נינהו נדב ואביהוא, אינון פרישו את קיימא מאתריה, והוא אתא וחבר לון, בגין כף אתייהיב ליה ירותא ורוחא דתרווייהו, ואדפר הכא על מה דלהוי לבתר.

מתוק מדבש

מלימד ולקשר את המלכות ביסוד ועל ידי זה נשרפו, הוא אשלים ורווח כהונתא דילהון הוא השלים ותקן על ידי קנאתו שכזה גרם ליחוד העליון, ועל ידי זה הרויח את הפהנה שלהם, כי לא נתפחה פינחס עד שהרג את זמרי, ושריא ביה טסטוקא דתרווייהו ושרה בו החוב של שניהם, כי מה שהם היו חייבים הוא פרע ותקן. ועתה מפרש מה שאמר פי אובדא דרישי דליואי אשתכח ביה שהאבדה של ראשי הלויים נמצאה בו, ומאן נינהו מי הם, ואמר נדב ואביהוא, אינון פרישו את קיימא מאתריה הם הפרידו את אות הברית שהוא היסוד ממקומו שהוא המלכות [השכינה], והוא אתא וחבר לון ופינחס בא וחבר אותם, בגין כף אתייהיב ליה ירותא ורוחא דתרווייהו לכן נתנה לו הפהנה לירשה, וגם נתן לו הרויח של שניהם, ואדפר הכא על מה דלהוי לבתר והזכיר כאן בפירוש וארא מה שיהיה אחר כף בסוף ארבעים שנה כשהיו ישראל בשטים, כשפינחס הרג את זמרי ואת פזבי ועל ידי זה עצר את המגפה מעל בני ישראל ואז הרויח את הפהנה ואת הרויח של נדב ואביהוא.

(דף כו ע"ב, ובביאורינו כרך ה עמ' ערב-רענ)

אלה ראשי אבות הלויים, ושואל וכי אלה ראשי וכי היה צריך הפתוח לכתוב אלה בלשון רבים, והא הוא בלחודוי הוה הרי פינחס לבדו היה, כי רק אותו מיחס הכתוב, ומתרגן אלא בגין דפינחס קיים כמה אלפין ורבון מישראל אלא לפי שפינחס קיים כמה אלפים ורבבות מישראל בשטים, כי עצר את המגפה בקנאתו לה' בהריגת זמרי וכזבי בת צור, ועל זה כתוב (פמדג' כה יא) ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, והוא קיים לראשי אבהן והוא קיים את ראשי האבות שנגזר עליהם ענש על שלא מחו בעוכרי עברה, ופינחס בקנאתו כפר עליהם וקיים את כלם, לכן כתיב ביה אלה בלשון רבים.

תו עוד טעם מה שכתוב ותלד לו את פינחס, אלה ראשי בלשון רבים, אובדא דרישי דליואי אשתכח ביה פי האבדה דהיינו הנפשות של נדב ואביהוא שהיו פעין אבדה לפי שלא יכלו לעלות למקום מנוחתם על שלא נשאו נשים בתייהם, והם היו כהנים שהם ראשי הלויים נמצאו ונתעברו בו, שזכה אליהם בקנאותו לה', ומה דאינון גרעו ואתוקדו ומה שהם גרעו והחסירו

שבח רא שירתא

מוכא בהקרמת הספר דמשק אליעזר מהרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמארנא זיע"א, וזה לשונו: שמעתי מאמור"ד זלה"ה, ששמע מפיה קדוש רבינו יעקב יצחק בן מאטיל [החזוה] מלובלין, שרצונו הטוב היה שיהיה איש אחד בעולם שיפרש דברי הזוהר הקדוש על פי פשט פשוט בכל מקום שיכול לפרש על פי פשט. וכן אני בעצמי שמעתי גם כן מהרב הצדיק הגאון מו"ה צבי זצ"ל מליסקא מארץ הנה, שחשקה נפשו לראות בעיניו איזה פירוש על הזוהר הקדוש שיהיה על פי פשט פשוט בכל מקום שיוכל לסכול פשוט פשוט, והוא כדי שיוכל לידבק כל אחד מבני ישראל הקדושים בדברי הזוהר הקדוש, כי ידוע הוא שעיקר קניית דביקות הבורא ברוך הוא באין ממש ובשמחה, הוא בא מלימוד דברי הזוהר. עד כאן לשונו. ובעזרת ה' נקוה שזכינו למלאות רצון הצדיקים הקדושים הללו.

(רבינו המחבר זצוק"ל בהקרמה לספרו מתוק מדבש על הזוה"ק)

לקבלת העלון מודי שבעי יש לשלח אימיל בכתובת: 3022233@gmail.com

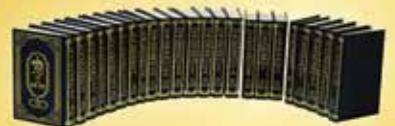
הזוהר הקדוש ע"פ "מתוק מדבש" הפירוש הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

פורמט כיס
"ובלכתך בדרך"
מהדורת ר' יוסף צבי
בערנער
(cm 16.5/11.5)

פורמט רגיל (cm 24/17)

פורמט בינוני - מהדורת ר' הערשל וועבער
(cm 17/12)